

Резюме на предложенията за изменения и допълнения на ЗСВ относно атестирането и повишаването в ранг на магистратите

АТЕСТИРАНЕ

1. Да се промени честотата на периодичното атестиране – периодът на следващото атестиране да е в зависимост от степента на комплексната оценка от последната периодична атестация.

Мотиви: Периодичното атестиране има за цел да се контролира качеството на работа на всеки магистрат. Тези магистрати, които са получили по-ниска оценка от последното периодично атестиране, очевидно имат нужда от по-висока степен на контрол в сравнение с тези, които са получили много добри оценки. От друга страна, ако при това по-често атестиране магистратът продължава да получава недобри оценки, ВСС има възможност да реагира със съответни мерки в по-кратки срокове.

Правилата за атестиране трябва да предвидят своеобразна мотивация за ефективната работа на магистратите – а именно периодът на следващото атестиране да е съобразен с оценката от последната атестация.

2. Атестиране да се извършва до 10-13-та година от назначаването на магистрата в съдебната система или до достигане на определено инстанционно ниво (апелативно или върховно).

2.1. Атестиране да се извършва до 10-13-та година от назначаването на магистрата в съдебната система. След 10-13-та година атестиране да се извършва при влошаване на три изрично определени показатели (качество, срочност и етичност), като атестирането да се инициира от административния ръководител.

Мотиви: Възприемайки това предложение ще се редуцира броят на извършваните атестации, съответно ще се облекчи работата на атестационните комисии и ще се осигури по-кратък срок за извършване на атестациите.

Относително краткият период за периодично атестиране поставя помощните атестационни комисии пред позицията – или задълбочено да проверят работата на съответния магистрат за сметка на изоставането на ежедневната работа, или да се ограничат в статистическите данни и да предоставят срочна, но формална оценка за положения труд. От подобен подход нямат полза нито членовете на ПАК, нито атестираният, нито пък КПА към ВСС. В тази връзка след прослужване на определен брой години работа в съдебната система и при наличие на комплексна оценка „много добра” от последното атестиране,

последващото атестиране да бъде при влошаване на посочените по-горе показатели. По този начин ще се постигнат два ефекта – помощните атестационни комисии (или КПА или атестационния орган) ще се фокусират върху атестирането на магистратите с по-малък стаж, а другите магистрати ще бъдат стимулирани да поддържат високо ниво на работата си с оглед очаквания по-дългосрочен мониторинг върху бъдещата им работа.

Това предложение е обосновано и основателно, тъй като относително дългият стаж от 10-13 години работа в съдебната система и успешно преминалите атестации до този момент представляват гаранции за качествено и навременно изпълнение на служебните задължения от съответния магистрат. Доводи в тази насока навежда и предложението за въвеждането на три показателя, по които следва да се извършва оценяването на работата на тези магистрати – качество, бързина и етичност.

2.2. Атестиране да се извършва до достигане на определено инстанционно ниво (апелативно или върховно). В тези случаи атестиране да се провежда само при кариерно израстване (повишаване в длъжност), преназначаване или преместване.

Мотиви: Стажът в съдебната система до апелативно или върховно ниво е достатъчно сериозен, за да се проявят професионалните качества на един магистрат или съответно да се открие липсата на такива за заемането на магистратска позиция. В тази връзка се приема за резонно, атестирането на магистратите след достигането на по-висока инстанция да се извършва само при участие в процедури за кариерно израстване, където следва да се преценяват качествата на различните конкуренти и то по показатели и оценки актуални към датата на провеждане на тази процедура или респективно при влошаване на основните показатели за работата на един магистрат, свързани със сročност, качество и етика. В последната хипотеза е обосновано и основателно да се актуализира атестационната оценка на магистрата и тя да мотивира вземането на съответни мерки за подобряване на влошените показатели.

3. Да се въведе първо (междинно) периодично атестиране преди атестирането за придобиване на статут на несменяемост – на третата (втората) година от назначаването като магистрат в органите на съдебната система.

Мотиви: Първото периодично (междинно) атестиране да се извършва преди атестирането за придобиване на статут на несменяемост. Този вид атестиране ще бъде предназначено за начинаещи в професията, които се намират в начален период на магистратската работа. Така междинната атестация ще е от голямо значение за това дали магистратът ще получи статут на несменяемост.

По този начин ще се постигне обективна оценка на квалификацията и професионалната пригодност на магистратите преди да придобият статут на несменяемост, като се направи преценка за всеки магистрат относно възможността да се справя с професията и изграждането му като висококвалифициран магистрат.

4. Да се въведе извънредно атестиране на магистрати – когато съдия, прокурор или следовател няма проведено периодично атестиране.

***Мотиви:** Въвеждането на извънредно атестиране като постоянен способ на атестиране се налага не само в случаите, обхванати от параграф 129 от ПЗР на ЗСВ, а и тогава, когато магистратът, преди да бъде атестиран за първи път, желае да кандидатства в конкурс за повишаване в длъжност или преместване, каквато възможност има по правилата на ЗСВ.*

5. Да се регламентира увеличаване на словесните степени на положителната комплексна оценка (4 или 5 степени).

***Мотиви:** Тази промяна е насочена към насърчаване на личното развитие на магистратите и диференциране на професионалните възможности, както и към мотивиране на стремежа на магистратите към по-добри резултати от работата им.*

6. Регламентиране на възможност атестацията за статут на несменяемост да се зачита за периодично атестиране, с цел избягване на двойното атестиране за един и същ период.

***Мотиви:** Регулярното атестиране на магистратите се приема като ефективно средство за контрол върху качеството на работа. То е отправна точка и фактическа основа за кариерното израстване. Това означава, че към атестационния процес трябва да има особено изискване за стриктност, предпоставено от задълбочено проучване на делата на съдията, поведението му в съдебна зала, количествените показатели за труда му. Последното изключва формалното атестиране на магистратите като полезно за ефективността на съдебната система изобщо. По този начин ще се повиши значението и ще се засили доверието в атестацията за несменяемост.*

7. Въвеждане на атестиране на младшите съдии и младшите прокурори преди назначаването им като съдии или прокурори.

***Мотиви:** Оценка на професионалните качества на магистратите от първите години на работа в органите на съдебната система. В работната група за подобряване и промяна на начина на атестиране към КПА широко е застъпено становището при този вид атестиране комисията, която ще атестира младши магистрати да се състои от: административния ръководител, магистрата-наставник и магистрат от горестоящия орган на съдебната власт.*

8. Да се промени термина „експедитивност” от показателя „експедитивност и дисциплинираност” по чл. 198, ал. 1, т. 4 от ЗСВ.

Мотиви: В практиката при попълването на ЕФА се получава объркване при попълването на констатации по показателите на критерия „експедитивност” и тези на „умение за оптимална организация на работата”, поради етимологичното значение на думата „експедитивност”.

9. Да се предвиди възможност атестирането да може да започва и по инициатива на Комисията по предложенията и атестирането към ВСС.

Мотиви: В настоящите разпоредби на ЗСВ е предвидено процедурата по атестиране да започва по предложение на административния ръководители или на заинтересования магистрат. В практиката са налице много случаи, когато участници в конкурси нямат актуална атестация и същевременно бездействат по отношение на задължението си да инициират процедура за атестиране. В тази връзка се налага те да бъдат търсени, за да им се напомня, че нямат атестация (никаква или актуална), а са участници в конкурс и следва да си направят предложение за откриване на процедура по атестиране. Това бездействие на имащите право да инициират процедура по атестиране води до значително забавяне провеждането на обявени конкурси.

10. Да се въведе изискване атестирането да се провежда за период, през който атестираният е работил реално (действително) не по-малко от една година

Мотиви: В практиката има много случаи, в които магистрати, които са встъпили в длъжност преди няколко месеца искат да участват в конкурс за преместване и/или повишаване в длъжност. За тази цел съгласно разпоредбата на чл. 192, ал. 1 от ЗСВ при оценяването се взема предвид оценка от атестирането. Оказва се много трудно да бъде поставена обективна оценка на магистрат за работа от няколко месеца, още повече, че няма статистика и резултатност от работата му за такъв кратък период, предвид спецификата на дейността. Изискването за реален отработен период ще елиминира неравнопоставеното положение на магистратите – едни да се атестират за 4 години, а други за няколко месеца и в крайна сметка да получат еднакви комплексни оценки.

11. Да се регламентира начинът на изчисляване на периода на атестацията – от кога до кога е съответният период.

Мотиви: В практиката тази празнота в закона създава големи затруднения, като не е ясно от кога започва да се брои този 4-годишен срок. Оказва се, че има магистрати, които не са атестирани изобщо по 6-7-8 и повече години. Ако срокът се изчислява от датата на откриване

на процедурата по атестиране назад 4 години се получава значителен период, през който съответният магистрат остава неоценен. Същевременно съгласно мотивите на Решение № 5335/2014 г. по адм. дело №410/2014 г периода на първото последващо атестиране следва да започва непосредствено след периода на предходното атестиране, независимо, че ВСС е приел комплексната оценка в по-късен момент. Т.е. при съобразяването със съдебната практика реално може да се получи, че на един магистрат трябва да бъдат извършени едновременно две периодични атестирания ако не е атестиран 7- 8 години.

12. Да се направи промяна на профила на членовете на ПАК, а именно в състава на ПАК да не може да участва: 1) лице, по отношение на което е наложено дисциплинарно наказание, което не е заличено; 2) лице, което не е придобило несменяемост; 3) лице, което има отрицателна комплексна оценка или положителна комплексна оценка от атестирането със степен „задоволителна”.

Мотиви: Създаване ясни и точни разпоредби, уреждащи ограничението на магистратите, които могат да бъдат членове на помощни атестационни комисии.

13. Въвеждане на периодично атестиране от помощни атестационни комисии сформирани на апелативно ниво и избрани от списък с атестиращи одобрен от съответното Общо събрание.

Мотиви: Тази промяна ще доведе до подобряване на дейността по атестиране, до обективно и справедливо оценяване, като по този начин ще се избегне субективизма. Ще се оптимизира дейността по атестиране и ще се въведе единен стандарт на оценяване (във връзка с предложението по т. 3).

14. Да се регламентират целите на провеждането на атестирането.

Мотиви: В действащите норми липсва правна уредба на целите на атестирането. В зависимост от дефинираните цели ще се формулират и всички основни въпроси, свързани с оценяване на персоналната дейност на магистратите. Изводите по международни проекти в рамките на ЕМСС, сочат, че индивидуалното оценяване на магистратите следва да бъде все повече свързано, респ. ориентирано, към съответната система, в която той работи.

ПОВИШАВАНЕ В ПО-ГОРЕН РАНГ

1. Да се променят предпоставките за повишаването в по-горен ранг, като се въведе изискване магистратът да е придобил статут на несменяемост преди да бъде повишен в ранг.

Мотиви: Гарантиране на равенство при повишаването в по-горен ранг и обективно и справедливо кариерно израстване.

2. Да се предвиди приравняване на ранговете за различните длъжности съдия, прокурор и следовател предвид различната законодателна уредба в отменени нормативни актове и празнотата в настоящия действащ ЗСВ по този въпрос и с оглед непрекъснатата промяна на длъжностите на магистратите при участие в конкурси.

Мотиви: Предвид липсата на изрична правна уредба, която да регламентира приравняването на различните степени рангове на различните длъжности в практиката се получава объркване, а в много случаи неравнопоставеност и/или оцеляване на магистратите. Например най-голям проблем има при магистратите, които в началото на кариерата си са били военни следователи, които съгласно отменения Закон за прокуратурата са имали рангове на прокурори, после са преместени на длъжност „следовател” и в един момент кандидатстват за длъжност „съдия”.

3. Да се даде определение на понятието «образцово изпълнение» на служебните задължения.

Мотиви: В практиката се срещат значителни трудности при диференциране на два от критериите, изискуеми в настоящата редакция на чл. 234 от ЗСВ, а именно комплексна оценка „много добра” и наличието на образцово изпълнение на служебните задължения. С оглед по-добра прецизност и обективност следва да се даде легална дефиниция на понятието „образцово изпълнение”, за да може да се разграничава от най-високата степен на оценка „много добра”.